

DEMOKRATYZACJA DEBATY PUBLICZNEJ

Zagadnienia teoretyczne i badania dyskursu

18–19 kwietnia 2016 r.

Uniwersytet Łódzki

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ

90-214 Łódź, ul. Rewolucji 1905 r. 41/43

Demokratyzacja debaty publicznej nabiera na świecie i w Polsce niezwykłej dynamiki. Przyczyn tego stanu rzeczy można upatrywać w postępującym procesie demokratyzacji społecznej przejawiającej się w rosnącej popularności tendencji antyelitarnych, egalitarnych i kwestionowaniu tradycyjnego podziału na „wysokie” i „niskie”. W ostatnich latach tendencje te są dodatkowo wzmacniane przez dynamiczne przemiany w obszarze technologii informacyjnych oraz kultury masowej i popularnej. Nie jest to wszakże tendencja nowa. Daleko w przeszłość sięga także refleksja nad nią, zazwyczaj wyrażona ukierunkowana (afirmatywnie albo krytycznie), by wspomnieć choćby promującą ideę równości oświeceniową myśl mieszczańsko-obywatelską i jej kontrę w postaci dzieł de Tocqueville’a czy egalitarystyczne prądy polityczne przełomu wieku XIX i XX oraz elitarystyczną odpowiedź Ortegi y Gasset.

Jednakże problematyka demokratyzacji warta jest dziś rozważenia nie tylko jako ogólny trend społeczno-kulturowy. Zmiany wprowadzane przez nowe władze w Polsce od jesieni 2015 roku skłaniają także do rozważenia demokratyzacji samej debaty publicznej i to przez wzgląd na polityczną tematykę ostrego sporu, który w ostatnim czasie toczy się w naszym kraju. Jak wiadomo, kontrowersje dotyczą między innymi tego, czy mamy obecnie do czynienia z poprawą jakości systemu politycznego w Polsce, czy z jego zagrożeniem; z uzasadnionym czy nieuzasadnionym nasileniem pro- i antyrządowych wystąpień w sferze publicznej; pozytywnymi czy negatywnymi przemianami standardów debaty publicznej. Rzecz jasna, spór ten nie jest tylko domeną elit politycznych czy medialnych – w znacznej mierze angażuje także tak zwanych zwykłych obywateli na różne sposoby zabierających głos w debacie. Oddzielenie stanowiska

w sporze politycznym od badawczych zadań analizy dyskursu jest trudne, a być może wręcz niemożliwe. Mimo to ważne jest podejmowanie prób analizy standardów debaty publicznej oraz zakresu ich przestrzegania.

Zachodzą więc okoliczności szczególnie: trend demokratyzacji społecznej obejmuje także sferę debaty publicznej, której jednym z głównych tematów w Polsce jest demokratyczność/niedemokratyczność nowego porządku politycznego. Z pewnością jednym z punktów wspólnych obu tych zagadnień jest problematyka kultury politycznej, pojmowanej jako zmienny zestaw wzorów i prawidłowości w dziedzinie publicznego komunikowania o sprawach publicznych. Rodzi się pytanie, na ile problematyka demokratyzacyjna w jej rozmaitych współczesnych odsłonach zawiera elementy faktycznie nowe, a na ile stanowi – wbrew pozorom – przetworzenie swych historycznych prefiguracji.

Zapraszamy do analizy kwestii demokratyzacji debaty publicznej w jej ogólnych, długoterminowych, jak również bieżących i politycznych aspektach. Równie istotne wydaje się pytanie o sposoby badania współczesnej demokratyzacji debaty publicznej – zarówno w odniesieniu do ogólnych podstaw teoretyczno-pojęciowych, jak i do konkretnych metod i technik badawczych. Na tle tych pytań rysuje się sporna kwestia oceny procesów demokratyzacji debaty publicznej oraz jej prawomocnych kryteriów, a także możliwości i narzędzi analizy zobiektywizowanej. Jako zapowiedź dyskusji na ten temat sygnalizujemy, że w programie konferencji znajdzie się posiedzenie warsztatowe poświęcone analizie materiałów medialnych dotyczących sporu o Trybunał Konstytucyjny.

Tak nakreśloną problematyką chcemy się zająć w **interdyscyplinarnej perspektywie badawczej analizy dyskursu**. Zapraszamy Państwa do nadsyłania propozycji referatów.

W szczególny sposób chcielibyśmy się skupić na następujących zagadnieniach:

- o demokratyzacja debaty publicznej: przejaw regresu kulturowego i banalizacji dyskursu publicznego czy szansa na otwarcie komunikacji publicznej na nowe kręgi aktorów społecznych (np. w obszarze polityki lub sztuki)?

- przemiany debaty publicznej w Polsce, reguł selekcji jej uczestników oraz stosowanych strategii retoryczno-argumentacyjnych jako probierz kondycji polskiej demokracji;
- spory wokół projektów, kierunków i ocen demokratyzacji polskiego życia publicznego;
- demokratyzacja debaty publicznej jako wyzwanie metodologiczne dla analizy dyskursu: jak badać blogi, fora internetowe, media społecznościowe itp.;
- kierunki badań społecznych nad procesami demokratyzacji: klasyczne oraz współczesne ujęcia teoretyczne i prace empiryczne;
- odformalizowanie komunikacji społecznej i zacieranie się dystansów władzy między uczestnikami debaty publicznej;
- rola nowych elit symbolicznych w dyskursie publicznym: blogerów, celebrytów, liderów organizacji pozarządowych, nowych ruchów protestu, miejskich aktywistów;
- swoiste cechy zdemokratyzowanego komunikowania publicznego: czy procesy demokratyzacji prowadzą do wykształcenia nowych treści i reguł dyskursu?
- problematyczne i nieoczywiste konsekwencje roszczenia do równości w różnych dziedzinach życia (np. w obszarze wytwarzania i cyrkulacji wiedzy lub sztuki)
- relacje między demokratyzacją w sferze komunikowania a procesami pozadyskursowymi (np. technologicznymi i organizacyjnymi);
- ustalanie hierarchii spraw ważnych i nieważnych w zdemokratyzowanej debacie publicznej; lokalność i fragmentaryczność tej debaty;
- heterogeniczny odbiorca dyskursu publicznego: badania publiczności i jej wizerunek w oczach elit;
- demokratyzacja debaty publicznej na tle polskich i europejskich przemian społeczno-politycznych w czasach kryzysu;
- powiązania i różnice między demokratyzacją debaty publicznej oraz oddziaływaniem dyskursów populistycznych i demagogicznych;
- nowe zadania badaczy w dobie postępującej demokratyzacji komunikowania: od intelektualnego wsparcia do krytyki.

Lista ma charakter otwarty, czekamy również na inne propozycje nawiązujące do tematyki konferencji.

Prosimy o nadsyłanie wypełnionego formularza rejestracyjnego do **10 marca 2016 r.** na adres sekretarza konferencji: m.a.nowicka@tlen.pl. Informację o przyjęciu referatu otrzymają Państwo do 20 marca 2016 r. wraz z numerem konta do dokonywania opłaty konferencyjnej oraz informacją o noclegach w Łodzi.

Opłata konferencyjna (obejmuje materiały konferencyjne, obiady i przerwy kawowe, nie obejmuje noclegów):

200 zł – pracownicy naukowci

100 zł – doktoranci i studenci

Organizatorzy:

prof. Marek Czyżewski
dr Izabela Franckiewicz-Olczak
dr Karol Franczak
dr Magdalena Nowicka
mgr Jerzy Stachowiak

Sekretarz konferencji:

dr Magdalena Nowicka
m.a.nowicka@tlen.pl

Zakład Badań Komunikacji Społecznej
Instytut Socjologii
Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Uniwersytet Łódzki
<http://www.zbks.uni.lodz.pl/>